

שבועת העדות פרק רביעי שבועות

מסורת הש"ס

(א) [למקום לו:] (ב) לעיל דף
לא; (ג) ויבחרו לו; (ד) כח.
בכורות טז.י.א. (ה) [ומתו]
ו.י.א. (ו) [שם מוריד כח]
ז"ת ענ'; (ז) [ומתו ו.
יחא לכל וכן וכן משמע
במשו' ביק ענ' ד' ד"ה י'
ע"ש]; (ח) ב"ק דף קה;
מבואות לה' ב"ק ע"א; (ט)
קה; פסחים ה' ע"ג לעיל
גכ. (ט) [דיבורו וכו' שם]
לא; אחר דיבור שילת צד
עבדו כח' לנצל דינ';
(י) [ויקחלה וכו'] ובדרש
יעו' (ל) [ר"ה ח.].

תורה אור השלם

1. בשם יי' תחטא ונעלה
מעל ב' יוכחש בעמרתו
בפקדון או בשמועת י'
או בגזל או עשק את
עמרתו: ויקרא הא
2. ננשכ יי' תחטא
ישמעך קול עליה והוא
עד או ראוי או עד אם
לוא יגיד וקשא עתו:
א ויקרא ה
3. או פנש יי' תשבע
לבטא בשפתיה לרעי
או להטיב לכל אשר
יפאסו האדם שביעה
ונעלם ממנו והוא עד
ואשם לאחא ממלו:
ויקרא ה ד
4. ושבב איני
שבחתי ונעלם ממני
אישו ונסתרה ודיא
נטאמא עד אין עלי והוא
א בתפשה:

במדבר ה יג

מוסף רש"י

כדי שאילת חלמיד
לרב. שטס עילן רבי,
לדאמירן צפרק מרובה
(געב:) כי תלי תלי לרי מרובה
כדי שאילת חלמיד לרב כוי
(ושב"ס עב"א קטס).
משביע עב אחד. וזכר
ואמר שבעה שמיני עז
לך עדות, פטור. העד
מאירן שבעה העדות,
דקא לא הוה מקדיה ליה,
לא הוה מחייב ליה לך אלא
שבעה, ואע"ג דלאכא
ליימור לדמון לא משבעי,
גורם ללמון פטור (ב"ק
קח:).

עד שישמעו מפי הסוּבֵּעַ. בזוֹל והעידוּנִי. ולקִמְן [לה:] יִלִּיף לָהּ מִמָּקְרָאִי:
אמר לֹאֹ דוּקָא. אֵלֶּה אֲרוּרָה דְּמִילְתָּהּ נִקְטָ וְהִי לֹא שְׁמוּאֵל לֹא
שִׁמְעִין לָהּ מִמַּתְנִיתִין: **הבא נמי.** הוּא אֲמִינָה לֹאֹ דוּקָא אֵלֶּה לֹא
לְשִׁמְעוּעִין שְׁמוּאֵל: **סנה הפס.** בִּפְקֻדוֹן אֲמַר אֲטוֹ דְּמַנִּיָּה הֵבֵא:
^ט פְּטוּרִין. לִדְלִיף לָהּ לִקְמֵן (דף לה.)
מֵאֵס לֹאֹ יִגִּיד ^י שִׁכְחוּ מִלָּה לְמַדְרָשׁ
אֵס לוֹ לֹא יִגִּיד וְנִשָּׂא עוֹנוֹ שִׁמְשַׁמֵּעַ
שְׁהוֹ מוֹבְעִס: **לא אֲמַרְסִי כו'.**
דִּבְיוֹן דְּלֹהֲבֵדָה קִפִּיד קִרָּה עַל כִּרְכַךְ
בְּמָקוֹס לְהַגְדָּה אֵלֶּה: **דאֵס אִי**
אֲפֹשֶׁר לְנֶאֱמָר. וְקִס"ד קִלְחִת: **דקתני**
מִתְנִיתִין מִזְוֹמֶנְמִין אֲמַר: **רבי יוסי**
הגלילי. בְּמַסַּכַּת כִּזְרוֹרֹת (דף יז.) רַחֵל

שלא זיכרה וילדה שני זכרים רבי יוסף הגלילי אומר שניהן לכהן דאפשר לזמנא שזיליאו שניהם צידה ראשם וזכ"א אי אפשר שלא ינא ראשו של אחד מהם תחלה והאחד אינו צבור ושניהם ספק וייעו עד שיסתאבזו והאחד לו והאחד לכהן: תלמוד לרב. שלום עליך רבי: רב לתלמיד. שלום עליך: עונא הוי. אין שניהם יכולין לומר שש חציות הללו בשעור זה: כל אחד בתוך כדי דיבור של חצירו. כשגמר זה כפירתו התמחל זה לדבר בתוך כדי שאלת שלום: דלא רי האי טנא. דלא כר' אלעזר ברבי שמעון: המשציע עד אחד. וכפר פטור העד מקרבן שצוה העדות: מר סבר. תנא קמא: עד אחד רי אפי' לשצוה אחי. אס מעיד עליו שהוא חייב מנה אינו מחייבו ממון אלא שצוה לפיכך אין הגדמו חשובה: ומ"ס לממונה חטא. ודרשי קרא הכי לכל עון ולכל חטא ^ס דליינו למכות ועושין: הוא דלינו קס אבל קס הוא לממון: ותיסברא. דמייב ר' אלעזר בר' שמעון ממון על פי עד אחד וטעמא משום הכי הוא: והאמר אביי הכל מודים בעד סוטה והכל מודים בעדי סוטה כו'. ומפרש לה לקמן הכי יס עדות בסוטה שהכל מודים ^ס בעד המשציע עד אחד חייב ויש עדות בסוטה שאף אם השציע שניהן וכפרו פטורין ומחלוקת בעדי סוטה יס עדות בסוטה שנחלקו זה חכמים ורבי אלעזר ברבי שמעון במשציע את שניהן וכפרו במחלוקת שנחלקו במשציע עד אחד דממון. ומפירושא דמילתא דאזיי לקמן שמעינ דטעמא דרבי אלעזר ממון דקסבר דבר הגורם לממון כשצוה דמי ועד אחד גורם לממון הוא שאילו הוא העיד היה מחייבו שצוה ורוב בני אדם אין נשבעין לשקר והיה משלם: בעד עונא. אס הביא שני עדי קנינו שהתרה זה אל תסתרי עס פלוגי ושני עדי סתירה שנסתרה עמו אחרי כן ויש עד אחד שנטמאת בסתירה זו והשציע הבעל את העד להעיד ויפטור ממכונתה וכפר עדותו

חייב דהא מפסידו ממון ממש: **דרחמנא הימניה**. כדאמר במסכת סוטה **ועד אין זה**. ודרשין במסכת סוטה (סז:) כל מקום שנאמר עד שנים קאמר חד ויהא לא נתפסה אסורה דעל כרחק היא לא נתפסה להחמיר עליה פטורין: **עדי קינוי גורם דגורס הוא**. אף אם העדכון עדיין אמתה להפסידה אלא גורמים הם שמצינאן אותה ליד שפית מים

בר' שמעון סבר עד אחד לממוק הוא דאחא: איני והאמר אביי הכל מודים בעד סוטה שחייב קמא סבר דבר הגורם לממוק לאו כממוק דמי ור' אלעזר בר' שמעון סבר כממוק דמי: גופא במשביע עדי סוטה וכפרו בפטוריו בעדי מינו

ק רביעי שבועות **לב.**

וואי פ'ר בב"ד מי מחייב. תימנה דלמא קרא כי אחא לשבועה שאין אנו יודעין לך עדות שיש לך ציד פלוני מיטין ושעורין וכוסמין דתנא לקמן (דף נג.) דחייבין על כל אחת ואחת: **שבועה** שאין אנו יודעין לך עדות טובא הוי. דס"ד לזרין

שתהא כפירה שניה תוך כדי דיבור של כפירה ראשונה ואם תאמר לימא כגון שהתחילו וסיימו צבת אחת אלא שאחד מיהר מעט יותר מחבירו וסיימו שניהם תוך כדי דיבור ויש לומר שאלו בגילות כלל להעיד כי עדים כחצת דברי קלי לא משתמשים אי נמי הוה מצי לשנויי הכי אלא שמתרץ האמת:

בתוך כדי דיבור של חבירו.
פירוש רק שימחילו תוך
כדי דיבור של חבירו אפי"ש שלא יהיו
הכפירות תוך כדי דיבור ואם תאמר
אמאי ש חייב לימא אני לא עשיתי
כלום שפער הראשון כבר ואלוהי היה
חוזר בו תוך כדי דיבורו גם אני
הייתי חוזר כי תוך כדי דיבורי ואומר
ר"י לכיון שהעיד זה תוך כדי דיבור
של ראשון חשיב כאלו שניהם העידו
בזה אחת בנמצאם ויכול גם הראשון
לחזור ולהודות תכ"ד של עדות שני
כמו השני ואין לשני יותר שזות
לחזור מלראשון אלא לשניהם שלום
ולכן השני יכול לתלות כלום
בחזרת הראשון:

זוהי שאלתו מגיד זה
 רב פפא לאב"י אי
 גא בב"ד אין ושל
 רתניא³ לאחת לחייב
 ס"ד בב"ד מי מחייב
 התנן השביע עליהן
 ד וכפרו אין חייבין
 עון מה טעם הואיל

הכל מודים בעד טומאה. ואין
 העד יכול לומר בלא עדות
 ע"י עדי קיניו וסמריה תשתה ותמות
 ויפטר בעלה מן הכתובה דהרצה
 פעמים זכות תולה ונפסדת ע"י
 העד יותר ממנה שנפסדת ע"י עדי
 סמריה משום דליכא למימר שגא זכות
 יתלה לה ולא חשיבי אלא גורמים:
 הוה

ידות אלא לאו שמע
 י"ד כפירה בב"ד: כפרו שניהן כאחת חייבין: הא
 רב חסדא הא מני ^אר' יוסי הגלילי היא דאמר אפשר
 אפילו תימא רבנן כגון שכפרו שניהן בתוך כדי דיבור
 דמי ^אל"ל רב אחא מדיפתא לרבינא מכדי תוך כדי
 שאילת תלמוד לרב ^א (איכא דאמרי כדי שאילת
 מרי שבועה שאין אנו יודעין לך עדות טובא הוי
 תוך דיבורו של חברי: כזה אחר זה הראשון חייב
 לא כי האי תנא ^א רתנא ^א משיבוע עד אחד פטור
 עון מחייב לימא בהא קמיפלגי דמר סבר עד אחד
 דקא אתא ומר סבר עד אחד כי אתא לממונא קא
 אביי הכל מודים בעד סוטה והכל מודים בעדי סוטה
 בכל מודים בעד אחד והכל מודים בעד שכנגדו חשוד
 עד אחד כי אתי לשבועה קא אתי והכא בהא קמיפלגי
 לממונא כממונא דמי ומ"ס ^א לאו כממונא דמי גופא אמר
 סוטה והכל מודים בעדי סוטה ומחלוקת בעדי סוטה
 והכל מודים בעד שכנגדו חשוד על השבועה ^א הכל
 ב בעד שומאה דרחמנא הימניה דכתיב ^א ועד אין בה
 ים בעדי סוטה שפטור בעדי קינאי דהוה גורם דגורם
 ומחלוקת

(דף 63.) ואם העיד היה פוטרו מכתובתה והואיל וכפר עדותו חייב:
 ד' שיפוטו לך הכתוב אחד וקאמר רחמנא ועד אין זה [במדרגה] מרי אלא
 נא ולאוקרה: והכל מודים צעדי סוטה. שאפילו השביע שניהם וכפרו
 יריד לעדי סמירה וכשיצאו עדי סמירה אף הם אין מחייבין אותה
 באררים ושמא מיראת המים תודה שנטמאת ותפסד כתובתה:
 ומתחלוקת

נד תומאה דרנתיב ועד אין בה כל שיש בה כו'. ואמריןן אלא כולי עלמא עד אחד לשבועה דאביי הכל מודים במשביע עד סוטה וכפר בו שחייב בעד תומאה דרחמנא אמר ועד אין בה זאג גורם דגורם עדי מיניו גורמין לעדי סתירה ועדי סתירה גורמין למח:

עין משפט
נר מצוה

ב א מ"י פ"ו מהל' שבעות הל' ה סמג לאוין רמח:
בא ב מ"י פ"י מהל' שבעות הל' יג:

מב ג מ"י שס פ"ב ה"ל
 ז ופ"כ מה"ל עדות
 ה"ל ג ופ"ח מה"ל אצל ה"ל
 ח ופ"ו מה"ל נחלות הלכה
 ו ופ"ב מהלכות תמורה
 הלכה ד סמג עשין לו קן
 טוש"ע י"ד סי' רלד סעיף
 לא לב לג סי' שמ סעיף
 דד כה וטוש"ע ח"מ סי' פ
 סעיף א בהגה וסי' רפא
 סעיף ז:

מג ד מיי פ"ב מהל'
שבועות הל' יז סמג
לאוין רמא:
מד ה מיי שס פ"י הלכה
יב

מה ו מיי שם הלכה ה:
בו ז מיי פ"א מהל' טוען
הל' א סמג עשין פה
טוש"ע ח"מ סי' פז סעיף
א:

מז ח מ"י פ"י מהל' שבעות הלכה ז:
מח ט מ"י שם הל' ח:
ממ י מ"י שם הלכה ז:

רבינו חננאל

תניא כוותיה דשמאלא וכן
 הלכתא אבל במקורין
 כ"ד דלא שמע מינ
 החובע אלא הוא נשבע
 מעצמו כדמיא שואמר
 וכחש בעימיה כל דהו:
 השביע עליה ה' עמנים
 וכן לביד זכא וכל
 ויהוה פטורין. וכו' לביד
 ואמר אביי (שאם)
 (שנאמר [אן] ילא גיש
 ונשע עונו. אימיה נישא
 עון בזמן מגיד (ב) במקום
 משמחיהו תפאצא ממון
 ומקשי כד רב אימאם בן
 השבועה עצמה אם לא
 ודחי לביד אלא חיובין.
 ודחי לא מצית למימר
 הכי דתניא לאחת לחיוב
 לאחת ואתא ואתא לחיוב
 השביע עליה ה' עמנים
 וכפרי און חיובין
 אלא לאו לא אחת
 שבעתה וכן לביד
 כפירה בביד ש"מ: מנתי

כבד שניתן אחרי חיובי
פרוש את חיובי שנים
אלב את שפרו שנים
למצע. אמר בר חסדא
הא דמי יוסי הלילי
ואמר אפשר למצע.
דחנ בכבורו פרק
חול שאל ביכר וילדה
שני זכר ויצא שני
ראשי כאתר. ר' יוסי
ליתא אמר שניתן לכן
שנאמר הורכים
וחכאי א' אפשר למצע
ואתן לו ואלו למה.
ר' יוחנן אמר אפילו למה
בגן הכא במאי שסקני
דכן שכפר בתוך דר'
דבזר דשאלו פלוס
למדיד לר' כל אתא ואחד
לר' דר' דבזר
חבירו: **פסיקא** כפרו זה
הוא פשוט.
והשני שור. מתי' לית
דר' לעזר בר' שמעון
דגמרי המשיבע דאד
דתי' לעזר בר'
שמעון מחייב וימא בהא
פליגי דאד קמא סבר דהא
אחד לשבעה ודאד
לכ' פטור. דאד ליתא
הכי פטור ממז' דר' ור' יוחנן

א דאתא ובהא פליגי. תנא
כל שיש בה. והכל מודים